

9.2 Điều khiển động cơ điện

Động cơ bước

TS Nguyễn Hồng Quang

Electrical Engineering

1

9.2.1 Động cơ bước

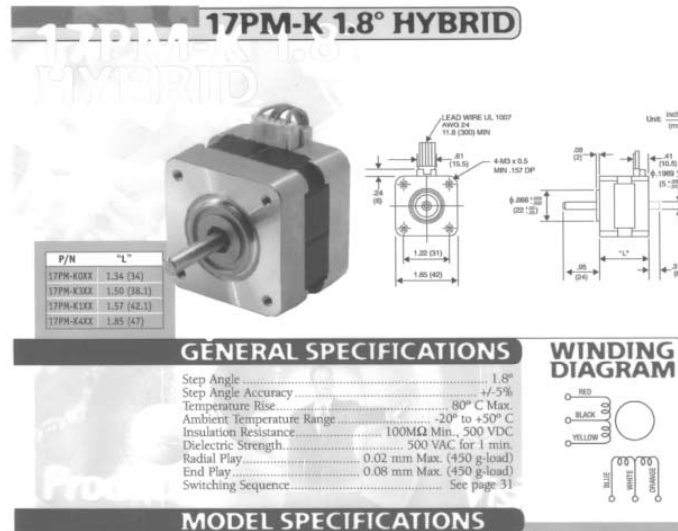
- Phát triển theo nguyên lý động cơ 1 chiều
- Dùng điều khiển đặc biệt chính xác
  - Dùng trong máy in, máy photocopier
- Điều khiển cả tốc độ và vị trí
- Được dùng phổ biến trong mạch điều khiển vị trí
- Công suất nhỏ (moment kéo nhỏ)

Electrical Engineering

2

9.2.1 Động cơ bước thực tế

Electrical Engineering

3

9.2.1 Các loại động cơ bước

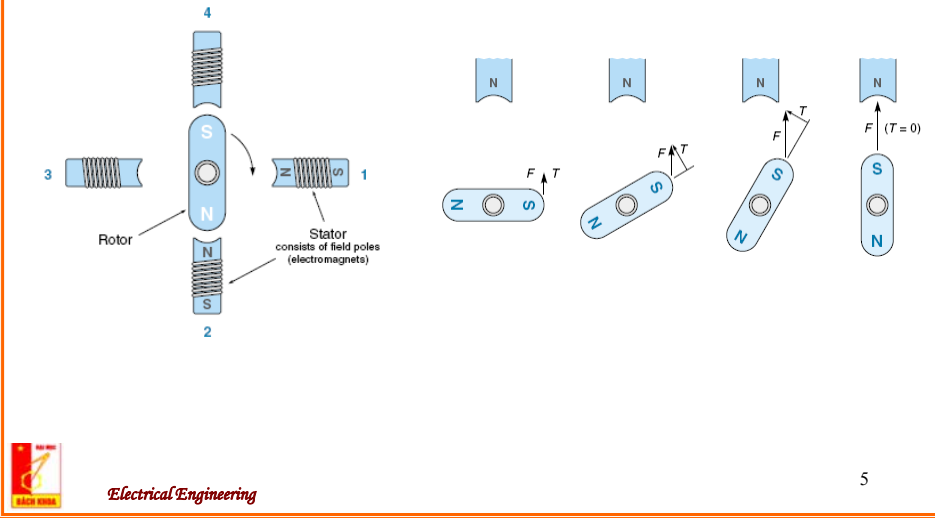
- Động cơ bước nam châm vĩnh cửu
  - Động cơ đơn cực (unipolar)
  - Động cơ lưỡng cực (bipolar)
- Động cơ bước có từ cảm thay đổi, variable reluctance
- Động cơ lai

Electrical Engineering

4

9.2.1 Nguyên lý hoạt động (động cơ bước nam châm vĩnh cửu)

9.2.1 Vài nhận xét

- Cho phép điều khiển vị trí ở mạch vòng hở
- Khả năng trượt bước là có thể khi moment nhỏ hơn moment cản
- Khả năng dừng chính xác là rất cao (kết hợp với mạch điều khiển)

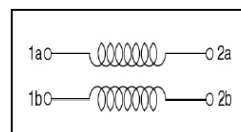
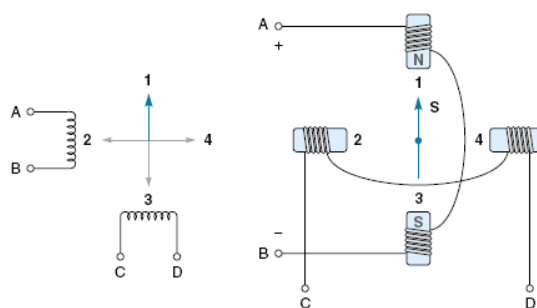

9.2.1 Thông số cần quan tâm

- Điện áp làm việc 12VDC, 7.5VDC, 3.6VDC
- Dòng điện làm việc 1A, 4.5A..
- Số bước 1.8° , 3.6° , 7.5° , 15° ...
- Công suất - Moment

9.2.1 Động cơ lưỡng cực (bipolar)

- Hay còn gọi là động cơ 4 dây (không cực chung)
- Gồm 2 cuộn dây độc lập

9.2.2 Nguyên tắc điều khiển

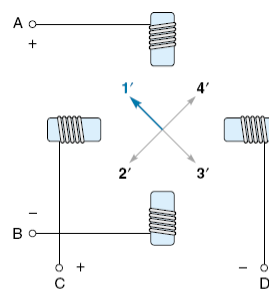
- Điều khiển động cơ bước lưỡng cực
  - Điều khiển từng pha (full step)
  - Điều khiển 2 pha (full step)
  - Điều khiển nửa bước (half step)

9.2.2 Nguyên tắc điều khiển – full step

Circuit	Position
A+ B–	1
C+ D–	2
A– B+	3
C– D+	4

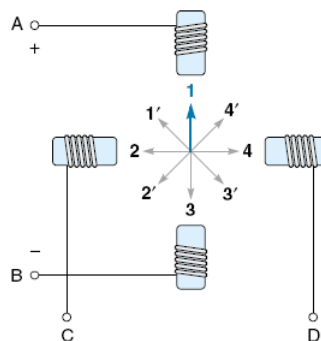
Circuits	Position
A+ B– and C+ D–	1'
A– B+ and C+ D–	2'
A– B+ and C– D+	3'
A+ B– and C– D+	4'

9.2.2 Nguyên tắc điều khiển – half step

Circuit	Position
A+ B-	1
C+ D-	2
A- B+	3
C- D+	4

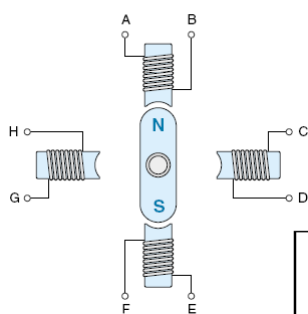
Circuits	Position
A+ B- and C+ D-	1'
A- B+ and C+ D-	2'
A- B+ and C- D+	3'
A+ B- and C- D+	4'

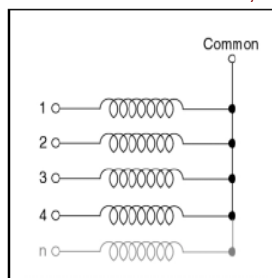
Electrical Engineering

11

9.2.2 Động cơ bước đơn cực (unipolar)

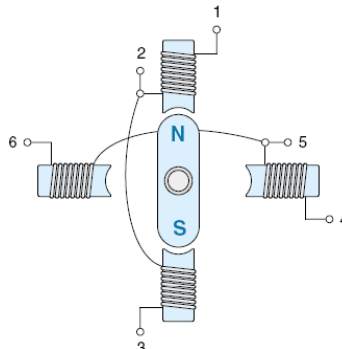
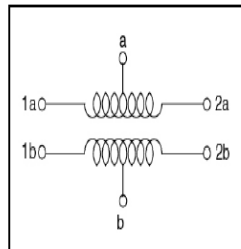
- Hay còn gọi là động cơ 5 dây
- Gồm 4 cuộn dây độc lập có một điểm chung
- Có thể có nhiều cuộn dây mở rộng

Electrical Engineering

12

9.2.2 Loại kết hợp

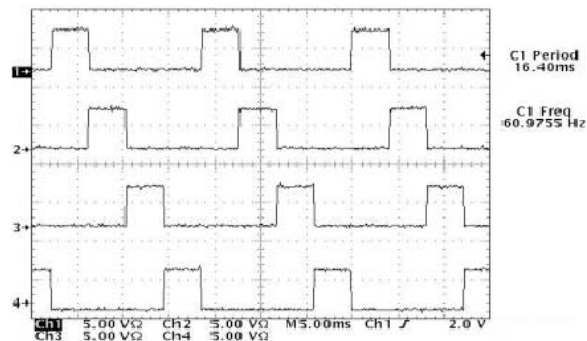

- Hay còn gọi là động cơ 6 dây (có một 2 cực chung)
- Gồm 2 cuộn dây
- Có thể hoạt động ở cả chế độ 1 cực và 2 cực tùy theo yêu cầu

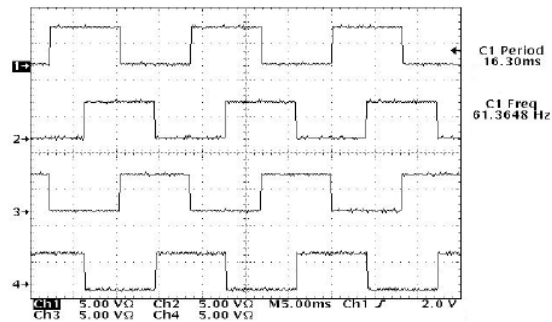
9.2.3 Nguyên lý điều khiển – 1 pha full step

Step	1a	1b	2a	2b
1	1	0	0	0
2	0	1	0	0
3	0	0	1	0
4	0	0	0	1

9.2.3 Nguyên lý điều khiển – 2 pha full step

Step	1a	1b	2a	2b
1	1	0	0	1
2	1	1	0	0
3	0	1	1	0
4	0	0	1	1

Electrical Engineering

15

9.2.3 Điều khiển nửa bước (half step)

Step	1a	1b	2a	2b
1	1	0	0	1
2	1	0	0	0
3	1	1	0	0
4	0	1	0	0
5	0	1	1	0
6	0	0	1	0
7	0	0	1	1
8	0	0	0	1

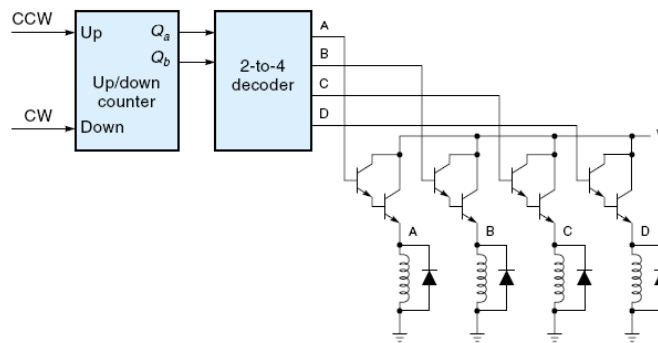

Electrical Engineering

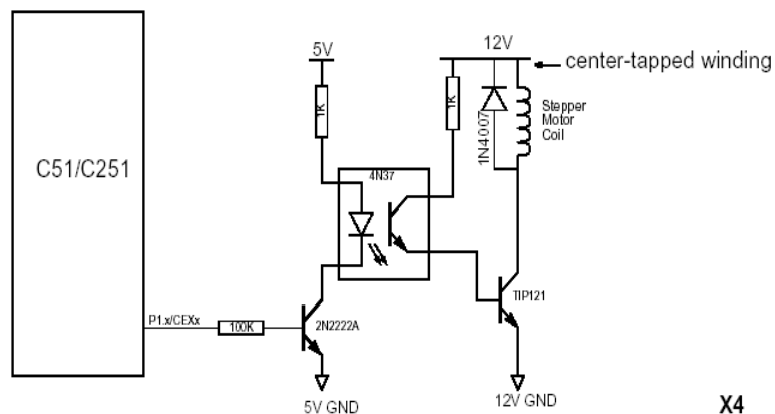
16

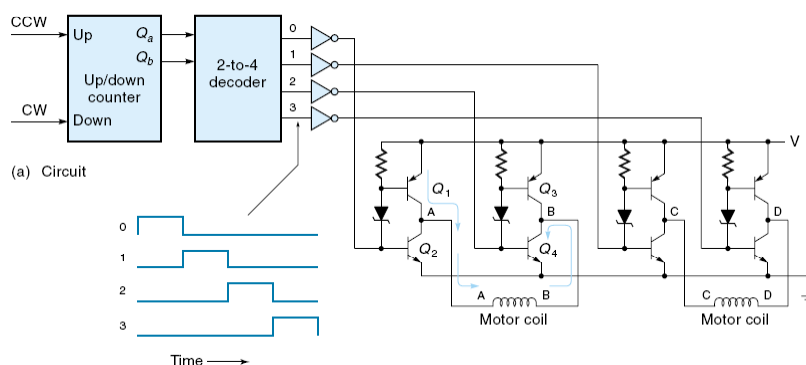
9.2.3 Sơ đồ mạch điều khiển

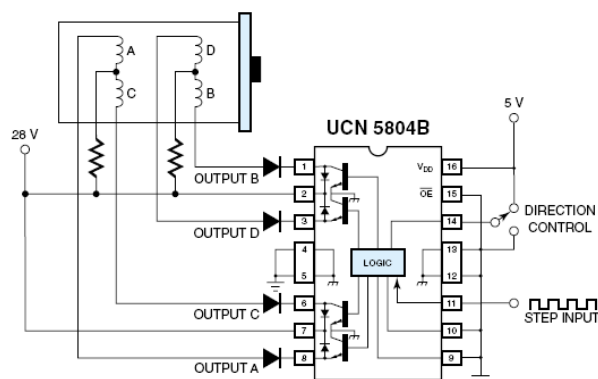
9.2.3 Sử dụng Vi điều khiển

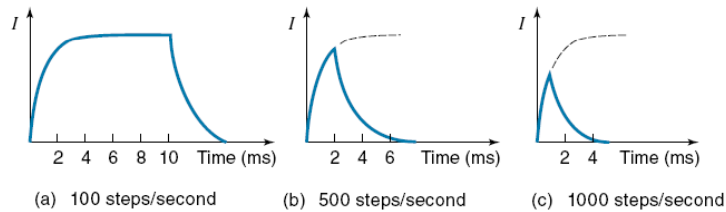
9.2.3 Điều khiển động cơ lưỡng cực

9.2.3 Sử dụng IC chuyên dụng

9.2.4 Nâng cao moment tại dải tốc độ lớn

$$\tau = \frac{L}{R}$$

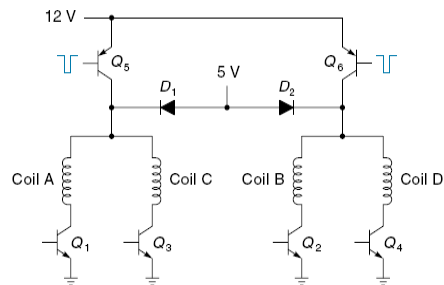
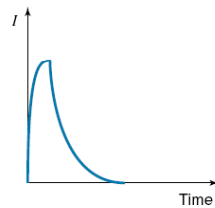
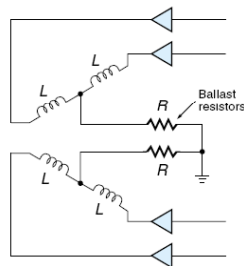
τ = time constant
 L = motor inductance
 R = motor coil resistance

Electrical Engineering

21

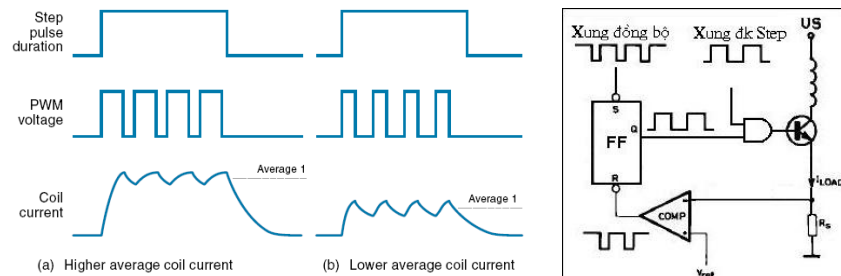
9.2.4 Nối tiếp thêm điện trở

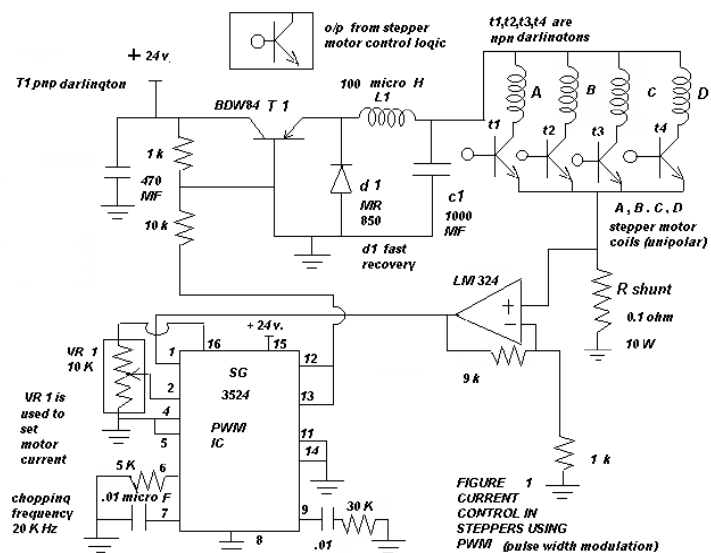
Electrical Engineering

2

9.2.4 Sử dụng mạch băm xung PWM

9.2.4 Sơ đồ điều khiển thực tế

9.2.5 Phần mềm điều khiển

```
org 0H
stepper equ P1

main:
    mov stepper, #0CH
    acall delay
    mov stepper, #06H
    acall delay
    mov stepper, #03H
    acall delay
    mov stepper, #09H
    acall delay
    sjmp main

delay:
    mov r7, #4
wait2:
    mov r6, #0FFH
wait1:
    mov r5, #0FFH
wait:
    djnz r5, wait
    djnz r6, wait1
    djnz r7, wait2
    ret
end
```

```
main:
    mov stepper, #08H
    acall delay
    mov stepper, #0CH
    acall delay
    mov stepper, #04H
    acall delay
    mov stepper, #06H
    acall delay
    mov stepper, #02H
    acall delay
    mov stepper, #03H
    acall delay
    mov stepper, #01H
    acall delay
    mov stepper, #09H
    acall delay
    sjmp main
```

